

Stenders stand på Landsudstillingen i Aarhus 1909

Skrevet af Bjørn Eriksen

Aarhus.
Landudstillingen
1909.
Bazargangen

Glaspladen, der
netop er blevet
digitaliseret

I Den gamle By i Aarhus foregår der for tiden et større arbejde med at digitalisere en del ældre glasplader fra forskellige fotografer i byen. Arbejdet udføres bl.a. af frivillige, heriblandt Asger Christiansen, som mest er kendt for sine bøger om jernbanestrækninger i Danmark. Han har endvidere et eminent kendskab til både tog og sporvogne.

For et stykke tid siden sendte bemeldte Asger Christiansen mig et billede af en glasplade, visende Stenders bod på Landsudstillingen i Aarhus 1909.

Kortet var for mig aldeles ukendt. Jeg anede ikke, at Carl Stenders Postkortforlag overhovedet havde en bod på landsudstillingen.

Jeg blev noget overrasket, for der var givet fotograf Thomas Sørensen Hermansen (1867-1930) eneret på fotografering internt på selve udstillingen "indenfor portene". Det er således også ham, der har foreviget dette motiv.

Der findes et utal af postkort fra landudstillingen i Aarhus 1909, også af andre fotografer. Men på grund af eneretten til fotograf Hermansen, måtte andre fotografer op i højderne på de omkringliggende beboelseshuse. Det skete ikke mindst fra de høje huse i Marselisborg Allé, hvorfra der kunne zoomes ind på de enkelte bygninger og elementer på landsudstillingen.

Torben Hilberg, Middelfart, der har forsket en del i netop Landudstillingen 1909 og tilmed har udstillet en fremragende postkortsamling med dette tema, skriver i anledning af postkortet:

”Fotograf T. S. Hermansen, ”afregnede” med boghandlerne Bang og Gluud, som står nævnt på kortets adresseside. Hermansen havde atelier i hjørnebygningen Guldsmedgade/Nørre Allé (se vedhæftede kort, hvor hans atelier ses på tagetagen helt til højre).

Tilbage til kortet, der viser Stenders Forlag. Stender stod for det tekniske, som i øvrigt blev lavet i Tyskland. Dette sidste blev de skoset for i aviserne, da Landsudstillingen jo skulle vise dansk arbejdes formåen. Stender svarede, at det danske niveau for postkortproduktion var for dårligt og for langsomt. Kortene skulle jo bl.a. gerne ud, inden motiverne blev for gamle. Farvelægningen blev dog udført i hånden af danske børn og kvinder, der var hyret til formålet.

Herren til venstre på billedet, burde egentlig være Hermansen, som man ser på en del kort fra udstillingen.. Men han er for korpulent og skal formentlig blot skabe lidt balance i billedet. Det kan jo være Hr. Bang eller Hr. Gluud, men det er ikke undersøgt nærmere. I øvrigt er forretningen til venstre for postkortsalget på billedet er Landsudstillingens thehus.”

Da postkortklubbens kasserer Per Sørensen fik kigget efter i sine gemmer, fandt han et rigtigt postkort med motivet. Glaspladen er således ægte og har været anvendt til postkortproduktion. Historien knytter sig fint op til Dansk Postkort Klubs arbejde med at få Stenders arkiv digitaliseret.

Bjørn Eriksen